

מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי

The Ezri Center for Iran & Persian Gulf Studies

The Persian Gulf Observer

Perspectives on Iran and the Persian Gulf

הבחירות בבחריין – מבוי סתום

Issue No. 8

(December 14, 2014)

س

س

س

The Ezri Center for Iran & Persian Gulf Studies at the University of Haifa is happy to launch *The Persian Gulf Observer: Perspectives on Iran and the Persian Gulf*. *The Persian Gulf Observer* will be published periodically, expressing the views and analysis of the Ezri center's researchers on various issues concerning the Persian Gulf region and the countries which lay by its shores.

Attached please find the eighth issue written by Dr. Eran Segal on "The Elections in Bahrain – a Deadlock." (In Hebrew)

You are most welcome to follow the Ezri Center's tweets at: <https://twitter.com/EzriCenter> , be our friend on Facebook: <https://www.facebook.com/pages/The-Ezri-Center-for-Iran-and-Persian-Gulf-Studies/141080069242626>

Watch and listen to conferences and lectures in the Center's YouTube channel: <https://www.youtube.com/channel/UCZdzvlhv7a8nxLjYZdaz68Q>

and visit our site: <http://gulfc.haifa.ac.il/>

You are also cordially invited to visit our site in Persian www.TeHTel.com, where you could find interesting material on various aspects of the life in Israel.

The Persian Gulf Observer: מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוניברסיטת חיפה שמח להשיק את

Perspectives on Iran and the Persian Gulf, בו יוצגו מאמרי דעה שיופצו בתדירות תקופתית, פרי- עטם של חוקרי המרכז על מגוון נושאים מאזור המפרץ הפרסי והמדינות השוכנות לחופיה.

להלן הגיליון השמיני ובו מאמר מאת ד"ר ערן סגל בנושא "הבחירות בבחריין – מבוי סתום".

אנו מזמינים אתכם לעקוב אחרי ציצי המרכז בכתובת: <https://twitter.com/EzriCenter> ,

להיות חברים שלנו בפייסבוק: <https://www.facebook.com/pages/The-Ezri-Center-for-Iran-and-Persian-Gulf-Studies/141080069242626>

[Persian-Gulf-Studies/141080069242626](https://www.youtube.com/channel/UCZdzvlhv7a8nxLjYZdaz68Q)

לצפות ולהאזין לכנסים והרצאות בערוץ היו-טיוב של המרכז:

<https://www.youtube.com/channel/UCZdzvlhv7a8nxLjYZdaz68Q>

ולבקר אותנו באתר הבית: <http://gulfc.haifa.ac.il/>

דוברי ויזעי הפרסית שביניכם מוזמנים לבקר באתר שלנו בשפה הפרסית www.TeHTel.com בו ניתן למצוא חומרים

מעניינים על היבטים שונים של החיים בישראל.

הבחירות בבחריין – מבו סתום

ד"ר ערן סגל, מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי, אוניברסיטת חיפה

לראשונה מאז פרוץ האביב הערבי התקיימו בבחריין ביום שבת ה-22.11.2014 בחירות כלליות לפרלמנט התחתון (מג'לס אל-נואב). הבחירות הללו מסמלות את המשך התדרדרות המצב בבחריין והקצנת הקו הרדיקאלי של שלטון המיעוט הסוני. ההתארגנות העיקרית של האופוזיציה השיעית, אל-ויפאק (ההסכמה), החליטה להחרים את הבחירות לאחר שהשלטון הציג חלוקה מחדש של אזורי הבחירה אשר מבטיחה שוב את הרוב הסוני בפרלמנט. יחד עם זאת, המערב מתייחס לבחריין כחלק מן הציר המתון והפרו-מערבי, ולכן רואה בצעדים הללו חלק מתהליך רפורמות חיובי אשר מגביר את הייצוגיות. למרבה הצער, אין דבר רחוק יותר מן האמת. הנכונות האמריקאית להתפשר עם איראן בנושא הגרעין נועדה בין השאר להביא ליציבות אזורית במפרץ אך המדיניות הזו עלולה אף להחריף את המצב.

למרות חשיבותם ומרכזיותם של אירועי "האביב הערבי" הרי שזהו למעשה מצב מתמשך בבחריין בעיקר מאז 2002 כאשר החלו לבחור מחדש לפרלמנט המתחדש. הפרלמנט המקורי במדינה שרד פחות משנתיים (1973 – 1975) ולאחר מהומות סוערות לאורך שנות התשעים החליט השלטון לחדש את תהליך הייצוגיות. יחד עם זאת, הפתרון של השלטון למצב הפוליטי המורכב לא היה חזרה לפרלמנט המקורי אלא הצגת שני בתי פרלמנט, הבית התחתון בו האזרחים יבחרו 40 נציגים אזוריים, והבית העליון בו השלטון יבחר 40 נציגים אשר למעשה הם בעלי זכות וטו על כל החלטה של הבית התחתון. לבית העליון ממנים מאז את נאמני השלטון ובהם גם ייצוג נכבד למיעוטים יחסית זניחים בתוך החברה כמו הקהילות היהודית והנוצרית וזאת בכדי לשוות לבית העליון איזון דמוקרטי יותר לבחירה האזורית.

כחלק מ"תהליך הרפורמות" אושרה חוקה חדשה ברוב גורף במשאל עם (2001) והאמיר הכריז על עצמו מלך, בין השאר בכדי לנתק את עצמו יותר מהתהליך הפוליטי. לאחר שהאופוזיציה השיעית החרימה את הבחירות הראשונות (2002), מכיוון שהחוקה שאושרה לא כללה את השינוי לרעה בפרלמנט, היא החליטה להשתתף בהמשך (2006, 2010) והוותה 40% עד 45% מחברי הבית התחתון. לאחר פרוץ "האביב הערבי" והמהומות שהחלו במרץ 2011 פרשו חברי הפרלמנט מטעם אל-ויפאק והבחירות שנערכו למלא מחדש את מקומם הניבו השתתפות זעומה.

מאז ניסיונות הפיוס בין השלטון לאופוזיציה לא צלחו. המציאות המורכבת כוללת את תומכי הפיוס בתוך משפחת השלטון (בהנהגת יורש העצר, בנו של השליט) ומתנגדיו (בהנהגת ראש הממשלה, דודו של השליט) ומנגד תומכי פיוס בקרב האופוזיציה כמו חלק מאל-ויפאק לעומת מתנגדים התובעים את סילוק משפחת המלוכה הסונית וחלקם אף שואף להקמת מדינת הלכה שיעית. הדינמיקה שהתפתחה בשלוש השנים האחרונות היא שכאשר תומכי הפיוס משני הצדדים נראים כמצליחים לגבש הסכמות ולו הבסיסיות ביותר, המתנגדים מעוררים מחדש את המהומות ומסכלים זאת.

בנוסף, המדיניות האנטי-שיעית עוררה לא מעט בעיות למשטר הסוני. לא בכדי בקרב גורמים בשלטון או כאלו המזוהים עמו ישנה תמיכה חזקה באידיאולוגיה של "האחים המוסלמים" ושל "המדינה האסלאמית" (דאעש). תנועות "האחים" (אגודת אל-מנבאר בבחריין) והזרמים הסלפיים (אגודת אל-אצאלה) מהווים את המשענת העיקרית של השלטון בפרלמנט ובחברה. חשוב להדגיש שאין כאן רק מאבק עדתי. ההפלייה המכוונת והשיטתית כלפי השיעים גורמת לניכור גם בקרב האופוזיציה המתונה. בין התנועות המתנגדות לשלטון ישנם גם התארגנויות סוניות, בעיקר מצד הזרמים הליברליים (כמו אגודת אל-ועד).

השלטון ניסה בחודשים האחרונים לאלץ בכל דרך את המצביעים להגיע לקלפיות. מכותרות גדולות בעיתון לפיהן המצביעים יזכו לעדיפות בקבלת משרות ציבוריות, או הגרלת אייפון 6 בין מצביעים, ועד איומים על מי שימנע מלהצביע. במקביל האופוזיציה אינה בוחלת באמצעים לאיים על כל מי שיצביע או ייקח חלק כלשהו בתהליך. למרות העובדה שהאזרחות נשללה ממספר שיעים בשנים האחרונות במקביל להאצת תהליכי אזרוח לסונים, המציאות הדמוגרפית לא השתנתה באופן מהותי.

אחוזי ההשתתפות בבחירות שנערכו היו 51.5% על פי השלטון ולא יותר מ-30% על פי האופוזיציה (וכך גם פחות או יותר בסיבוב השני שהתקיים כעבור שבוע במחוזות בהן לא היתה הכרעה) אך בכל מקרה הפרלמנט שנבחר לא יוכל לייצג היטב את החברה הבחריינית. נדמה שעבור האופוזיציה דבר מלבד החזרת החוקה והפרלמנט של 1973 לא יספק, ואילו עבור השלטון ויתור כזה נתפס כמרחיק לכת ולא אפשרי במציאות הנוכחית. לכן נדמה שהבחירות הללו לא מסמלות פתרון במבוי הסתום בבחריין, אולי אף את הקצנתו.